

Szomorú

Jegyzet a magyar szervezetek január 17-i zentai (csonkára sikeredett) tanácskozásáról

A Magyar Polgári Szövetség kezdeményezésére január 17-én tanácskozást tartottak a Magyar Polgári Szövetség (MPSZ) és a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége (VMDK), valamint az Árgus–Vajdasági Magyar Kisebbségjogi Civil Egyesület, a Nagy Sándor Műemlékvédő és Hagyományápoló Egyesület és a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesület képviselői. Több civil szervezet elnöke (akik betegség vagy a rossz útviszonyok miatt nem jelenhettek meg) levélben támogatta a tanácskozás megtartását.

A Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) és a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) távolléte miatt csonkára sikeredett tanácskozás résztvevői megvitatták a Becsey Zsolt EP-képviselő 2008. december 16-ai strasbourgi javaslatát, miszerint legyen Szerbia majdani uniós csatlakozásának egyik előfeltétele, hogy Belgrád hivatalosan beismerje a titoista partizánok által 1944–45-ben a Délvidéken elkövetett népirtást, hogy január 23-a legyen a vajdasági magyar népirtás emléknapja, a szerbiai parlamentnek a bírósági körzetek kialakításáról hozott határozatával előállt helyzetet, valamint az egyházi vagyon vissza-származtatásának és a vajdaság magyar érdekképviselet kérdéskörét.

A tanácskozásról a Vajdaság Ma már beszámolt (lásd Bózsó Izabella Egyetértés a csonka zentai tanácskozáson című írását). Ennek az írásnak az apropója a két vajdasági magyar párt távolmaradása. Annak ellenére, hogy a magyar pártok vezetői továbbra is hangoztatják a Magyar Koalíció (MK) létezését és helyi szinten való működését, tanúi vagyunk, hogy szinte nincsen egyetlen olyan, a vajdasági magyar közösség fontos kérdéseivel foglalkozó összefoglaló se, amelyen mindegyik magyar párt megjelenne. (Ez alól kivételt képez csupán a 2008. október 3-ai, a nemzeti tanácsok megválasztásáról szóló törvénnyel kapcsolatos szabadkai tanácskozás.)

Emlékeztetőül: Tizenegy vajdasági magyar civil szervezet 2008. december 29-én közleményben szólította fel a vajdasági magyar politikai pártokat, a köztársasági és a tartományi képviselőház magyar képviselőit nyilvánosan támogassák, hogy január 23-a legyen hivatalosan is a vajdasági magyar népirtás emléknapja, és csatlakozzanak Becsey Zsolt javaslatához.

Mivel indokolja a VMPD és a VMSZ a tanácskozásról való távolmaradást?

A VMDP már „kezdeményezte”

Ágoston András, VMDP elnöke 2009. január 15. temerini közleményében (lásd: HÍRLEVÉL VII. évf. 7. szám) azt írja, hogy a múlt év december 8-án elnökeinek megküldött levelében „kezdeményezte, hogy a négy vajdasági magyar párt elnökei kérjék fel a szerb kormány elnökét, hogy ez a testület nyilatkozzon a 44/45-ös magyarirtás ügyében. Jelezve egyben azt is, hogy az akkor történt atrocitások részletes, teljes és történelmileg hiteles feltárása a mai napig várat magára”.

Ágoston szerint a javaslatot dr. Páll Sándor, a VMDK elnöke, levélben elfogadta. Pásztor István, a VMSZ elnöke a Dnevník c. napilapnak adott interjúban nyilvánosan is helyeselte a közös fellépést, a MPSZ elnökétől pedig nem kapott választ. A témában „a szerb miniszterelnöknek küldendő levél első változata a napokban készül el” – írja Ágoston.

Milyen következtetésekre lehet jutni ennek a (válasz)levélnek az alapján?

A négy vajdasági magyar párt elnökének 40 nap sem volt elegendő, hogy ebben a – ma már szinte minden vajdasági magyar számára – egyértelmű és jelentőségű kérdésben aláírjanak egy közös levelet.

Úgyszintén egyértelmű, hogy a szerbiai politikai elit nem mutat kellő politikai akaratot ennek a kérdésnek a méltányos rendezésére. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a szerb parlamentnek (a tartományi képviselőházi rezolúció óta eltelt) öt év sem volt elegendő a kollektív bűnösség elvének eltörléséről szóló határozat meghozatalára.

Az 1941–1948-as magyar áldozatok számának tényszerű megállapítására szintén nem került sor és Tartományi

Tényfeltáró Bizottság ezzel kapcsolatos munkája is mind a mai napig befejezetlen. Ezért teljesen értelmetlen a VMDK-nak a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémiához, valamint a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémiához intézett 1990. április 19-i felkérésre hivatkozva (el)várni, hogy azok hozzájáruljanak a második világháborút követő magyarellenes atrocitások feltárásához, ha ezt eddig nem tették meg.

Téves az említett levélnek a szerb kormányhoz való címzése is, mert azt a szerb parlamenthez kell intézni. A szerb kormány „nyilatkozata a 44/45-ös magyarirtás ügyében” ugyanis nem helyettesítheti a parlamenti határozatot.

A második témát illetően, az atrocitások emléknapjára vonatkozó kezdeményezést a VMDP elnöke „nem ellenzi” ugyan, de nem is támogatja. Javasolja, hogy a kezdeményezők „vessék papírra elképzelésüket, s azt beszéljük meg”.

VMSZ „nem keveset tett”

A VMSZ elnökségi közleményben próbálta megindokolni távolmaradását a zentai tanácskozásról.

A párt Elnöksége kiemelte:

– A Vajdasági Magyar Szövetség az elmúlt másfél évtizedben számtalan alkalommal tanúbizonyságát adta, hogy közösségünk létfontosságú kérdéseiben bármikor kész az együttműködésre, szinte minden alkalommal és minden kérdésben maga kezdeményezte az összefogást, a párbeszédet, a közös cselekvést, s NEM KEVESET TETT IS e kérdések megoldása érdekében. Az önkormányzatokban, a tartományi és köztársasági parlamentben, az anyaországban, a nemzetközi szinten és az élet minden területén. Aki figyelemmel kíséri tevékenységünket, meggyőződhetett erről.

Ezek a közösség számára létfontosságú kérdések egytől egyig benne foglaltatnak a VMSZ és a Magyar Koalíció programjában, a mi tisztünk ezeknek a gondoknak a lépésről-lépésre történő megoldása, a délvidéki magyar közösség boldogulásának előbbre vitele. Mondanunk sem kell talán, hogy ezek a megoldások alapos felkészültséget, szakértelmet, kitartást és körültekintést igényelnek – erre pedig egy félnapos tanácskozás semmiképpen nem elegendő – olvasható a VMSZ közleményben.

Mit mondani erről az öndicsérettől és a politikai élet többi részvevője „felkészültségének, szakértelmének” stb. kétségbevonásától sem mentes pártiratról?

Legelőször talán azt, hogy a VMSZ vezetőségében még mindig nem tudatosodott – szólamokban talán igen, de a gyakorlatban nem –, hogy a vajdasági magyarság érdekeit csak közös összefogással, és a hatalom felé való egységes fellépéssel lehet érvényesíteni.

A VMSZ nem először hangoztatja, hogy közösségünk létfontosságú kérdéseiben NEM KEVESET TETT IS. Ezt az állítást azonban nem kísérte eddig egy bíráló elemzés, hogy mi is az a NEM KEVÉS, amit e párt tett az érdekünkben? Ennek a NEM KEVÉSNEK a része például az is, hogy 2008. augusztus 31-e óta 11 addig magyarul is sugárzó rádióval lett kevesebb a Vajdaságban, hogy a szerb parlament 2008. december 22-én, bíróságok és ügyészségek székhelyeiről és hatásköreiről szóló törvény elfogadásával olyan kisebbségellenes törvényt hozott amelynek alapján a tartomány mind a hat magyartöbbségű községében (Ada, Csóka, Magyararkanizsa, Óbecse, Topolya és Zenta) megszűnik a községi bíróság, s legfeljebb a szabadkai, illetve a kikindai alpbíróság kihelyezett tagozataként működhet tovább. (Nagykikinda szerb többségű, Szabadkán a magyarok csak relatív többséget alkotnak.) Lehetne-e egy kicsit mérsékelni az öndicséretet és esetleg (ön)kritikát is gyakorolni?

Az atrocitások emléknapjára vonatkozó kezdeményezéssel kapcsolatban a VMSZ Elnöksége kifejti, hogy „a Magyar Nemzeti Tanács (amelyben többségben vannak a VMSZ-esek) rég meghatározta a délvidéki magyarság emléknapjait: ez pedig október 6-a és november 1-je, amikor az ártatlanul kivégzett délvidéki áldozatokra emlékezünk”.

Ebből a megfogalmazásból arra lehet következtetni, hogy a VMSZ nem támogatja az az 1944–45-ben, a katonai közigazgatás idején végrehajtott magyarellenes megtorlások emléknapjának meghatározását. Ezen a megállapításon semmit sem változtat, hogy „a VMSZ – a közlemény szerint – köztársasági képviselői révén kezdeményezni fogja az ártatlanul meghurcoltak, koncepciós politikai perekben elítéltek és hozzátartozók rehabilitálását”. Annál is inkább, mert a rehabilitálásról szóló törvény meghozatala már megtörtént. (A törvényt Szerbia Köztársaság Képviselőháza 2006. április 17-én fogadta el. Megjelent az SZK Hivatalos Közlönyének / Službeni glasnik 2006. évi 36. számában.) Inkább azon kellene inszisztálni, hogy szerb parlament mielőbb hozza meg már végre a rehabilitált személynek a kártérítésre és az elkobzott vagyon visszaadására való jogát rendező végrehatási törvényt.

Szomorú megállapítások

A politikai élet szemlélője, akarva-akaratlanul a következő szomorú megállapításokra jut:

1. A magyar pártok közötti együttműködés továbbra sem létezik. Folytatódik a rivalizálás, még akkor is, amikor a magyar közösség fontos kérdéseiről kellene egyeztetni. Egyes pártvezetők továbbra is presztízskérdésként kezelik, ki mikor mit javasolt, vagy ki hívta össze ezt vagy azt a tanácskozást, mint az álláspontoknak a kérdésben való egyeztetését és a szerbiai hatalom felé egységes közvetítését.

2. Becsey Zsolt javaslatát a VMSZ és a VMDP – a jelek szerint – nem támogatja. Ez nem, hogy nem viszi előbbre, hanem egyenesen megnehezíti ennek a kérdésnek a megnyugtató módon való lezárását. Amíg a VMSZ álláspontja részben érthető is, hiszen nem akar ujjat húzni koalíciós partnerével, a Demokrata Párttal és esetleg elveszíteni a hatalomban betöltött néhány jól fizetett tisztséget, addig a VMDP álláspontja inkább öncélúnak nevezhető. A Magyar Nemzeti Tanács (MNT) – függetlenül attól, hogy se nem legitim, se nem legális – ebben a kérdésben sem tartotta érdemesnek, hogy nyilatkozzon.

3. A pártok és az MNT ilyen elfogadhatatlan viszonyulása hatványozottan felveti egy új magyar érdekvédelmi szerveződés/testület létrehozásának a kérdését is.

Bozóki Antal, mgr